

2019-02-03 Jonatan en David – (h)echte vriendschap

Bijbelteksten

Jonatan strijder en held; hij verslaat de Filistijnen

1 Samuël 13:19-14:46 NBV

“**19** In die tijd was in heel Israël geen smid te vinden. De Filistijnen wilden namelijk voorkomen dat de Hebreëen zwaarden of speren zouden maken. **20** Alle Israëlieten moesten hun ploegscharen, hakken, bijlen en sikkels bij de Filistijnen laten slijpen. **21** Dit kostte twee derde sjekel voor ploegscharen en hakken, en een derde sjekel voor bijlen en ossenprikken. **22** Bij het uitbreken van de oorlog beschikte dus geen van de soldaten van Saul en Jonatan over een zwaard of een speer, alleen Saul zelf en zijn zoon Jonatan. **23** Een eenheid van de Filistijnen had de wacht betrokken op de bergpas bij Michmas.”

“**14:1** Op zekere dag zei Jonatan, de zoon van Saul, tegen zijn wapendrager: ‘Laten we oversteken naar de Filistijnse wachtpost daar aan de overkant.’ Maar hij vertelde niet aan zijn vader wat hij van plan was. **2** Saul had zijn tent opgeslagen onder de granaatappelboom bij Migron, even buiten Gibeon. Hij had zeshonderd soldaten bij zich. **3** De functie van priester werd bekleed door Achia, de zoon van Achitub. Achitub was een broer van Ichabod, die de zoon was van Pinechas, de zoon van Eli, de priester van de HEER in Silo. Niemand wist dat Jonatan weg was. **4** (4-5) Aan weerszijden van het ravijn dat Jonatan wilde oversteken om bij de Filistijnse wachtpost te komen, staken twee rotstanden uit: de Boses in het noorden, tegenover Michmas, en de Senne in het zuiden, tegenover Gibeon. **5 6** Jonatan zei tegen zijn wapendrager: ‘Laten we oversteken naar de wachtpost van die onbesnedenen. Misschien is de HEER op onze hand. Hij kan immers evengoed met weinigen voor een overwinning zorgen als met velen.’ **7** ‘Dat lijkt me een goed plan,’ antwoordde de wapendrager. ‘Ik ben uw man.’ **8** ‘Luister,’ zei Jonatan, ‘we steken over en zorgen dat de soldaten ons zien. **9** Misschien zeggen ze tegen ons: “Halt! Verroer je niet tot we bij jullie zijn!” Dan blijven we staan en gaan we niet naar ze toe. **10** Of ze zeggen: “Kom maar op!” En dan klimmen we naar boven, want dat is voor ons het teken dat de HEER ze aan ons uitlevert.’ **11** Ze zorgden er dus voor dat de bezetting van de Filistijnse wachtpost hen tweemaal in het oog kreeg. De Filistijnen zeiden tegen elkaar: ‘Kijk, de Hebreëen komen uit hun holen te voorschijn.’ **12** En de soldaten van de wachtpost riepen naar Jonatan en zijn wapendrager: ‘Kom maar op, dan zullen we jullie wel eens leren!’ ‘Volg mij,’ zei Jonatan tegen zijn wapendrager, ‘de HEER heeft ze aan Israël uitgeleverd!’ **13** Jonatan klom op handen en voeten naar boven, met zijn wapendrager achter zich aan. Waar hij kwam, vielen de Filistijnen neer, en zijn wapendrager gaf hun de genadestoot. **14** Bij dit eerste treffen doodden Jonatan en zijn wapendrager twintig mannen. Dit alles speelde zich af op een terrein half zo groot als een span ossen in één dag kan ploegen. **15** Er ging een siddering door het kamp in het veld en door de bezetting van de wachtpost, en ook de stoottroepen rilden van schrik. De aarde beefde, en alle Filistijnen sidderden van angst voor God.”

“**16** De mannen van Saul die bij Gibeon in Benjamin op de uitkijk stonden, zagen wat er gebeurde: er ontstond een golf van paniek en de menigte rende heen en weer. **17** Daarop beval Saul: ‘Laat iedereen aantreden en zoek uit wie er ontbreekt.’ Het bleek dat Jonatan en zijn wapendrager er niet waren. **18** ‘Breng de ark van God hier,’ zei Saul tegen Achia. De ark van God bevond zich namelijk in het kamp van de Israëlieten. **19** Maar terwijl Saul met Achia sprak, zwol het rumoer in het kamp van de Filistijnen nog aan en daarom trok hij zijn bevel weer in. **20** Saul en zijn mannen verzamelden zich en stortten zich in de strijd. De verwarring was zo groot dat de Filistijnen het zwaard tegen elkaar opnamen. **21** Zelfs de Hebreëen die zich al jaren eerder bij de Filistijnen hadden aangesloten en aan hun kant meevochten, bedachten zich en kozen nu de kant van de Israëlieten onder Saul en Jonatan. **22** En toen de Israëlieten die zich in het bergland van Efraïm schuilhielden hoorden dat de Filistijnen op de vlucht sloegen, zetten ook zij de achtervolging in en bleven hen op de hielen zitten. **23** Zo schonk de HEER Israël die dag de overwinning. De strijd zette zich voort tot voorbij Bet-Awen.”

“**24** Van de Israëlieten werd die dag het uiterste gevegd, want Saul had de soldaten onder ede bezworen: ‘Vervloekt wie het waagt om vóór de avond iets te eten, voor ik me op mijn vijanden heb gewroken.’ Dus nam niemand ook maar iets te eten. **25** Op een gegeven moment kwamen ze in een dichtbegroeid gebied waar veel bijennesten waren, die dropen van de honing. **26** Maar zelfs toen waagde niemand het zijn hand uit te steken om uit die nesten, die werkelijk boordevol honing zaten, iets te eten te halen, zo bang waren ze voor de vervloeking. **27** Jonatan had echter niet gehoord dat zijn vader de soldaten een eed had opgelegd. Hij doopte de punt van zijn stok in een honingraat en bracht de honing naar zijn mond. Meteen stonden zijn

ogen weer helder. **28** Een van de soldaten sprak hem aan en zei: 'Uw vader heeft ons dringend bezworen om vandaag niet te eten, ook al hebben we nog zo'n honger.' **29** 'Mijn vader stort het land in het ongeluk,' zei Jonatan. 'Kijk toch hoe helder mijn ogen weer staan nu ik wat van die honing heb geproefd. **30** Als de soldaten vandaag wel hadden gegeten van de buit die ze op de vijanden hebben veroverd, hadden ze een veel grotere overwinning op de Filistijnen kunnen behalen!' **31** De Israëlieten dreven de Filistijnen die dag terug van Michmas tot Ajjalon. De soldaten, volkomen uitgeput, **32** stortten zich op de buit. Ze grepen geiten, schapen, koeien en kalveren, slachtten die zomaar op de grond en aten ervan terwijl het bloed er nog in zat. **33** Men vertelde Saul dat de soldaten tegen de HEER zondigden door vlees te eten waar nog bloed in zat. 'Het is verkeerd wat jullie doen!' zei Saul. 'Rol onmiddellijk een grote steen hierheen. **34** Ga het kamp rond en zeg tegen iedereen dat ze hun stier of schaap of geit bij mij moeten brengen en hier op deze steen moeten slachten. Daarna kunnen ze eten zonder tegen de HEER te zondigen, want dan hoeven ze geen vlees te eten waar nog bloed in zit.' Alle soldaten brachten toen het dier dat ze bemachtigd hadden naar de steen en slachtten het daarop. **35** Zo bouwde Saul zijn eerste altaar voor de HEER."

"**36** Later die avond zei Saul: 'Laten we vannacht de Filistijnen achternagaan en ze bestoken tot de morgen aanbreekt. Niet één zullen we er in leven laten.' 'Wat u maar wilt,' zeiden de soldaten, maar de priester zei: 'Laten we ons eerst tot God wenden.' **37** Saul raadpleegde God en vroeg: 'Zal ik de Filistijnen achternagaan? Zult u ze aan Israël uitleveren?' Maar deze keer gaf God geen antwoord. **38** Toen zei Saul: 'Laat alle aanvoeders aantreden en laten we uitzoeken wat voor zonde vandaag is begaan. **39** Zo waar de HEER leeft, de redder van Israël, al is mijn eigen zoon Jonatan de schuldige, sterven zal hij!' Maar niemand gaf antwoord. **40** Toen zei hij tegen de Israëlieten: 'Jullie gaan aan de ene kant staan, en ik en mijn zoon Jonatan aan de andere kant.' 'Zoals u wilt,' zeiden de soldaten. **41** En Saul vroeg de HEER: 'God van Israël, breng de waarheid aan het licht!' Jonatan en Saul werden aangewezen; de soldaten gingen vrijuit. **42** Toen zei Saul: 'Werp het lot tussen mij en mijn zoon Jonatan.' En Jonatan werd aangewezen. **43** 'Zeg op, wat heb je gedaan?' vroeg Saul. Jonatan vertelde dat hij inderdaad met de punt van zijn stok wat honing had geproefd en zei: 'Ik ben bereid te sterven.' **44** 'En sterven zul je, Jonatan!' riep Saul uit. 'God is mijn getuige!' **45** Maar de soldaten protesteerden: 'Moet Jonatan sterven, die voor Israël deze grote overwinning heeft behaald? Geen denken aan! Zo waar de HEER leeft, hem mag geen haar worden gekrenkt. Wat hij vandaag gedaan heeft, heeft hij bereikt met Gods hulp!' Zo pleitten de soldaten Jonatan vrij, en hij werd niet ter dood gebracht. **46** Saul staakte de achtervolging van de Filistijnen en de Filistijnen trokken zich terug op hun eigen grondgebied."

David en Jonatan worden vrienden

1 Samuël 17:57-18:4 NBV

"**57** Toen David na zijn overwinning op de Filistijn terugkwam, wachtte Abner hem op en leidde hem naar Saul. Het hoofd van de Filistijn had hij nog in zijn hand. **58** 'Van wie ben jij een zoon, jongen?' vroeg Saul, en David antwoordde: 'Ik ben de zoon van uw dienaar Isaï uit Betlehem.'"

"**18:1** Jonatan, die bij dit gesprek aanwezig was, voelde zich meteen sterk tot David aangetrokken en vatte een innige vriendschap voor hem op. **2** Saul nam David vanaf die dag bij zich en liet hem niet meer teruggaan naar zijn ouderlijk huis. **3** En Jonatan, die David zo lief had als zijn eigen leven, sloot vriendschap met hem: **4** hij deed zijn mantel af en gaf die aan David. Ook gaf hij hem zijn uitrusting, tot en met zijn zwaard, zijn boog en zijn koppelriem."

Jonatan pleit bij Saul voor David

1 Samuël 19:1-7 NBV

"**1** Saul maakte aan zijn hovelingen en zijn zoon Jonatan bekend dat hij Davids dood wenste. Maar Jonatan, die zeer op David gesteld was, **2** waarschuwde hem: 'Mijn vader Saul is van plan je te doden. Wees op je hoede morgenochtend, houd je schuil en blijf waar je bent. **3** Ik ga dan met mijn vader de stad uit, houd bij jou in de buurt halt en breng het gesprek op jou. Daarna zal ik je laten weten hoe de zaken staan.' **4** Jonatan hield tegen zijn vader Saul een pleidooi voor David. Hij sprak als volgt: 'Laat de koning zich niet vergrijpen aan zijn dienaar David. Hij heeft u immers niets misdaan. Integendeel, hij heeft u juist grote diensten bewezen. **5** Met gevaar voor eigen leven heeft hij de Filistijn verslagen, en de HEER heeft Israël een grote overwinning bezorgd. U hebt het met eigen ogen gezien en was er opgetogen over. Waarom zou

u dus onschuldig bloed vergieten door David te doden zonder dat daar aanleiding toe is?’ **6** Saul liet zich door Jonatan overreden en zwoer: ‘Zo waar de HEER leeft, hij zal niet worden gedood.’ **7** Toen riep Jonatan David en vertelde hem hoe het gesprek verlopen was. Hij bracht David bij Saul en David kwam weer aan het hof wonen, zoals eerst.”

Verbond tussen David en Jonatan, David vlucht voor Saul

1 Samuël 20:1-42 NBV

“**1** David maakte dat hij uit het profetenhuis in Rama wegkwam. Hij ging naar Jonatan en vroeg hem: ‘Wat heb ik toch verkeerd gedaan? Waaraan heb ik me schuldig gemaakt? Wat heb ik je vader misdaan, dat hij mij wil doden?’ **2** ‘Er is geen sprake van dat jij moet sterven,’ antwoordde Jonatan. ‘Mijn vader doet immers nooit iets zonder mij in vertrouwen te nemen, al is het nog zo onbelangrijk. Zou hij dan zoiets voor mij verborgen houden? Dat bestaat niet!’ **3** Maar David hield vol: ‘Je vader weet heel goed dat jij op me gesteld bent. Daarom denkt hij: Jonatan mag dit niet te weten komen, het zou hem maar verdriet doen. Maar ik zweer je, zo waar de HEER leeft en zo waar jij leeft, Jonatan, ik ben maar één stap van de dood verwijderd.’ **4** ‘Zeg maar wat ik voor je doen kan,’ zei Jonatan, **5** en David antwoordde: ‘Luister, morgen is het nieuwemaan. Eigenlijk zou ik dan met de koning aan de maaltijd moeten aanzitten. Maar als jij me verlof geeft, houd ik me buiten de stad schuil tot het donker is. **6** Als je vader mijn afwezigheid opmerkt, moet je zeggen: “David heeft mij dringend gevraagd om te mogen afreizen naar zijn vaderstad Betlehem, waar zijn hele familie bijeen is voor het jaarlijkse offerfeest.” **7** Als hij zegt dat het goed is, kan ik gerust zijn, maar als hij boos wordt, dan weet je dat hij vast van plan is om mij kwaad te doen. **8** Op jouw aandringen hebben jij en ik elkaar tegenover de HEER trouw gezworen, bewijs me dus alsjeblieft deze vriendendienst: als ik iets heb misdaan, dood jij me dan, maar lever me niet uit aan je vader.”

“**9** ‘Dat nooit!’ riep Jonatan uit. ‘Mocht ik erachter komen dat mijn vader van plan is om je kwaad te doen, dan zal ik het je beslist laten weten.’ **10** ‘Hoe kom ik te weten wat je vader gezegd heeft, en of hij kwaad is geworden?’ vroeg David. **11** ‘Wacht, laten we eerst de stad uitgaan,’ stelde Jonatan voor. Toen ze samen buiten de stad waren gekomen **12** zei Jonatan: ‘Bij de HEER, de God van Israël, morgen of overmorgen om deze tijd zal ik uitzoeken hoe mijn vader over je denkt. Als het er goed voor je uitziet, zal ik een boodschap sturen om het je te laten weten. **13** Maar mocht mijn vader zich het in zijn hoofd hebben gezet om je kwaad te doen, dan mag de HEER met mij doen wat hij wil, als ik je dat niet zou laten weten en er niet voor zou zorgen dat je een veilig heenkomen kunt vinden. Moge de HEER je bijstaan zoals hij eerst mijn vader bijstond. **14** Ik weet wel dat je me zolang als ik leef goed zult behandelen, zoals de HEER dat voorschrijft, maar beloof me dat je ook na mijn dood **15** mijn nakomelingen steeds goedgezind blijft, zelfs wanneer de HEER al je vijanden een voor een van de aardbodem wegvaagt.’ **16** Jonatan sloot een verbond met het huis van David met de woorden: ‘Moge de HEER je daaraan houden.’ **17** Vervolgens liet hij David dit bekrachtigen met een eed op hun vriendschap, want hij had David lief als zijn eigen leven. **18** Daarna zei hij: ‘Als je plaats morgen tijdens het nieuwemaansfeest leeg blijft, zal men je zeker missen. **19** Overmorgen moet je een flink eind weggaan en je verbergen op dezelfde plek als de vorige keer, bij de Haëzelrots. **20** Ik zal drie pijlen op de rots afschieten, alsof ik op een doel mik, **21** en die door mijn wapendrager laten ophalen. Als ik tegen hem roep: “Nee, dichterbij!” neem hem dan mee en kom naar me toe, want zo waar de HEER leeft, dan kun je gerust zijn en is er niets aan de hand. **22** Maar als ik roep: “Nee, verderop!” dan moet je vertrekken, want dan is het de HEER zelf die je wegstuurt. **23** En bij alles wat we nu hebben afgesproken, jij en ik, is de HEER onze getuige.”

“**24** David hield zich dus buiten de stad verborgen. Met nieuwemaan zette de koning zich aan het feestmaal. **25** Toen de koning ging zitten, op zijn vaste plaats tegen de wand, stond Jonatan op. Abner nam plaats naast Saul; Davids plaats bleef onbezet. **26** Saul zei er die dag niets van; hij dacht bij zichzelf dat het misschien toeval was, dat David niet rein was of iets dergelijks. **27** Maar toen Davids plaats de volgende dag, de tweede dag van het nieuwemaansfeest, nog steeds onbezet bleef, vroeg Saul aan zijn zoon Jonatan: ‘Waarom is de zoon van Isaï niet aan de maaltijd verschenen, gisteren niet en vandaag ook niet?’ **28** ‘David heeft mij dringend verlof gevraagd om naar Betlehem te gaan,’ antwoordde Jonatan. **29** “Laat me alsjeblieft gaan,” vroeg hij. “Er wordt bij mij thuis in de familiekring een offerfeest gehouden, en mijn broer heeft mij gezegd dat ik moet komen. Wees zo goed mij ongehinderd naar huis te laten gaan, zodat ik mij bij mijn broers kan voegen.” Daarom laat hij zich verontschuldigen bij het feestmaal van de koning.’ **30** Woedend barstte Saul tegen Jonatan uit: ‘Hoerenjong! Alsof ik niet weet dat jij de kant van de zoon van Isaï hebt gekozen. Je maakt jezelf te schande, en de moeder bij wie ik je verwekt heb erbij!’ **31** Zolang de zoon

van Isaï hier op aarde rondloopt, ben jij je leven en je koningschap niet zeker. Laat hem onmiddellijk halen en breng hem bij me, want hij is ten dode opgeschreven.’ **32** ‘Maar waarom moet hij sterven?’ vroeg Jonatan. ‘Wat heeft hij dan gedaan?’ **33** Daarop slingerde Saul zijn speer naar Jonatan in een poging om hem te treffen. Toen begreep Jonatan dat zijn vader vastbesloten was om David uit de weg te ruimen. **34** Woedend liep hij van tafel weg, zonder dat hij die tweede dag van het nieuwemaansfeest iets gegeten had, want hij maakte zich zorgen om David en was gegriefd omdat zijn vader hem zo beledigd had.”

“**35** De volgende morgen ging Jonatan met een knechtje de stad uit om David op de afgesproken plaats te ontmoeten. **36** ‘Zoek snel de pijlen op die ik afschiet, ‘beval hij hem. Zodra de jongen wegrende, schoot Jonatan een pijl over hem heen. **37** Toen de jongen bij de plek kwam waar de pijl terecht was gekomen, riep Jonatan hem na: ‘Ligt de pijl niet verder weg?’ **38** En: ‘Schiet op, blijf daar niet zo staan!’ Jonatans knecht raapte de pijlen bij elkaar en bracht ze terug naar zijn meester. **39** Hij wist natuurlijk niet waar het om ging, maar Jonatan en David des te beter. **40** Jonatan gaf zijn wapens aan zijn knecht en droeg hem op ze naar de stad terug te brengen. **41** Zodra de jongen weg was, kwam David van achter de rotsblokken te voorschijn, knielde neer en boog driemaal diep voorover. Ze kusten elkaar terwijl hun de tranen over de wangen liepen, tot Jonatan zich vermande **42** en zei: ‘Vaarwel. Onthoud wat wij tweeën elkaar bij de naam van de HEER gezworen hebben en dat wij en onze nakomelingen daar voor altijd aan gehouden zijn. De HEER is onze getuige.’ (21:1) Daarop ging David weg en Jonatan keerde terug naar de stad.”

David en Jonatan bevestigen hun vriendschapsverbond

1 Samuël 23:16-18 NBV

“**16** Sauls zoon Jonatan zocht David in Choresa op om hem te zeggen dat hij op God moest blijven vertrouwen. **17** ‘Je hoeft niet bang te zijn, ‘zei hij, ‘mijn vader Saul zal je niet te pakken krijgen. Jij zult koning van Israël worden en ik zal je tweede man zijn. En dat weet mijn vader zelf ook.’ **18** Nadat ze samen ten overstaan van de HEER hun vriendschapsverbond hadden bevestigd, ging Jonatan terug naar huis; David bleef in Choresa.”

Jonatan sterft in de strijd tegen de Filistijnen

1 Samuël 31:1-2 NBV

“**1** Ondertussen leverden de Filistijnen slag met de Israëlieten. Het leger van Israël sloeg op de vlucht en velen sneuvelden in het Gilboageberge. **2** De Filistijnen drongen tot bij Saul en zijn zonen door en doodden zijn drie zonen Jonatan, Abinadab en Malkisua.”

Bericht over de dood van Jonatan en Saul

2 Samuël 1:1-4 NBV

“**1** Saul was gesneuveld en David had de Amalekieten verslagen en was alweer twee dagen terug in Siklag. **2** Op de derde dag liet zich iemand uit het legerkamp van Saul aandienen. Hij had zijn kleren gescheurd en stof over zijn hoofd geworpen. Bij David gekomen, boog hij diep voorover. **3** ‘Waar komt u vandaan?’ vroeg David, en de man antwoordde: ‘Uit het legerkamp van Israël. Ik ben ontkomen.’ **4** ‘Wat is er dan gebeurd?’ vroeg David ongerust. ‘De soldaten moesten vluchten, ‘vertelde hij. ‘Velen van hen zijn gesneuveld, en ook Saul en zijn zoon Jonatan zijn omgekomen.’”

Klaaglied van David over Saul en Jonatan

2 Samuël 1:17-27 NBV

“**17** Toen hief David een klaaglied aan over Saul en zijn zoon Jonatan. **18** Hij heeft gezegd dat alle Judeeërs dit lied, het Lied van de boog, moesten leren. Het staat opgetekend in het Boek van de Oprechte:

19 ‘Als een geveld hinde, Israël, ligt jouw trots gesneuveld op je heuvels. Ach, dat je helden moesten vallen!

20 Maak het niet bekend in Gat, roep het niet rond in Askelon; laat niet de Filistijnse vrouwen zich verheugen, de dochters van die onbesnedenen niet juichen.

- 21** Bergen van Gilboa, draag geen dauw meer, duld geen regen op je hooggelegen velden: daar ligt het heldenschild, vertrap, het schild van Saul, vergeten en verwaarloosd.
- 22** Nooit keerde de boog van Jonatan terug zonder het bloed van verslagenen, zonder het vet van helden; het zwaard van Saul bleef nimmer onverzadigd.
- 23** Saul en Jonatan, de geliefden en beminden, bij leven niet te scheiden, en onafscheidelijk verbonden in de dood. Sneller dan een arend waren ze, en sterker dan een leeuw.
- 24** O dochters van Israël, treur om Saul! Rijk bewerkt scharlaken gaf hij je te dragen, door hem werd je getooid met sieraden van goud.
- 25** Ach, dat de helden in de oorlog moesten vallen! Jonatan ligt gesneuveld op de heuvels.
- 26** Het verdriet verstikt me, Jonatan, je was mijn broeder, en mijn beste vriend. **Jouw liefde was mij dierbaar, meer dan die van vrouwen.**
- 27** Ach, dat de helden moesten vallen, dat jullie, wapens in de strijd van Israël, verloren moesten gaan!”

Mefiboset

2 Samuël 4:4 NBV

“Er was ook nog een zoon van Sauls zoon Jonatan. Hij was mank. Dat was zo gekomen: Toen hij vijf jaar oud was kwam uit Jizreël het bericht over Saul en Jonatan. Zijn voedster tilde hem op om te vluchten, maar in haar haast om weg te komen liet ze hem vallen, zodat hij kreupel werd. Zijn naam was Mefiboset.”

David neemt de zorg voor Mefiboset op zich

2 Samuël 9:1-13 NBV

“**1** David vroeg: ‘Is er nog iemand over van de familie van Saul? Die zal ik dan goed behandelen, dat ben ik aan Jonatan verplicht.’ **2** Nu was er bij de familie van Saul een zekere Siba in dienst. Hij werd bij David geroepen, en de koning zei tegen hem: ‘Bent u Siba?’ ‘Uw dienaar, heer,’ antwoordde hij. **3** De koning vroeg hem: ‘Is er nog iemand over van de familie van Saul? Die zal ik goed behandelen, zoals God dat voorschrijft.’ Siba antwoordde: ‘Er is nog een zoon van Jonatan, een kreupele.’ **4** ‘Waar is hij?’ vroeg de koning hem, en Siba antwoordde: ‘Hij woont bij Machir, de zoon van Ammiël, in Lo-Debar.’ **5** Koning David liet de zoon van Jonatan, de kleinzoon van Saul, ophalen uit het huis van Machir in Lo-Debar. **6** Toen hij bij David kwam, liet hij zich op zijn knieën vallen en boog diep voorover. **‘Mefiboset?’ vroeg David, en hij antwoordde: ‘Ik ben uw dienaar, heer.’** **7** Daarop zei David tegen hem: **‘Wees niet bang, ik verzeker u dat ik u goed zal behandelen, dat ben ik aan uw vader Jonatan verplicht.** Ik zal u het land van uw grootvader Saul teruggeven, en voortaan bent u aan mijn tafel te gast.’ **8** Opnieuw boog Mefiboset, en hij zei: ‘Wie ben ik, heer, dat u zich bekommert om een dode hond als ik?’”

“**9** Toen liet de koning Siba komen, de dienaar van Saul, en zei tegen hem: ‘Alles wat aan Saul en zijn familie behoorde, geef ik aan de kleinzoon van uw meester. **10** (10-12) U zult voor hem de grond bewerken, samen met uw zonen en knechten, en de opbrengst afdragen aan de kleinzoon van uw meester, zodat hij ervan leven kan. En Mefiboset, de kleinzoon van uw meester, is voortaan aan mijn tafel te gast.’ Siba antwoordde de koning: ‘Zoals u beveelt, mijn heer en koning. Het zal gebeuren.’ Zo werd Mefiboset aan het hof opgenomen en behandeld als een van de koningszonen. Hij had een zoontje, dat Micha heette. Siba, die zelf vijftien zonen en twintig knechten had, was met alle leden van zijn huishouding in dienst bij Mefiboset. **11 12 13** Mefiboset woonde in Jeruzalem en was opgenomen aan het hof. Hij had een gebrek aan beide benen.”

David spaart Mefiboset en begraaft de beenderen van Saul en Jonathan

2 Samuël 21:1-14 NBV

“**1** Tijdens de regering van David heerste er eens drie jaar achtereen hongersnood. David wendde zich tot de HEER, en de HEER antwoordde: ‘Het komt door Saul en zijn moordenaarsbende, omdat hij de Gibeonieten heeft gedood.’ **2** De Gibeonieten namelijk behoorden niet tot het volk van Israël. Het waren overlevenden van de Amorieten, en de Israëlieten hadden hun gezworen dat ze hen met rust zouden laten, maar Saul had in zijn ijver voor Israël en Juda geprobeerd hen uit te roeien. David liet de Gibeonieten bij zich komen **3** en

vroeg hun: 'Wat kan ik doen om het onrecht goed te maken dat u is aangedaan, zodat de vloek die er wegens u op Gods eigen land rust ongedaan wordt gemaakt?' **4** De Gibeonieten antwoordden: 'Wij willen geen recht doen gelden op het goud en zilver van Saul en zijn familie en we hebben het recht niet om iemand uit Israël te doden.' De koning zei: 'Wat u ook vraagt, ik zal het u toestaan.' **5** 'De man die ons heeft willen verdelgen en plannen heeft beraamd om ons uit heel Israël weg te vagen!' antwoordden ze. **6** 'Lever zeven van zijn mannelijke nakomelingen aan ons uit, dan zullen wij die in Sauls woonplaats Gibeon terechtstellen en ophangen ten overstaan van de HEER, die ooit Saul had uitverkozen.' 'Goed,' zei de koning. **7** Hij spaarde echter de zoon van Sauls zoon Jonatan, Mefiboset, vanwege de eed die David en Jonatan elkaar bij de HEER gezworen hadden. **8** Daarom nam hij Armoni en Mefiboset, de twee zonen die Saul had gekregen bij Rispa, de dochter van Ajja, en de vijf zonen die Sauls dochter Merab had gekregen van Adriël, de zoon van Barzillai uit Mechola. **9** Hij leverde hen uit aan de Gibeonieten, die hen boven op een berg ophingen ten overstaan van de HEER. Ze werden alle zeven tegelijk ter dood gebracht, in het begin van de oogsttijd, in de tijd van de gersteoogst."

"**10** Rispa, de bijvrouw van Saul, spreidde een kleed op de rotsen en bleef daar van het begin van de oogsttijd totdat de eerste herfstregens vielen om overdag de aasvogels van de lijken te verjagen en 's nachts de wilde dieren. **11** Toen David hoorde wat Rispa had gedaan, **12** liet hij het gebeente van Saul en diens zoon Jonatan weghalen bij de burgers van Jabes in Gilead. Die hadden immers heimelijk de lijken geborgen van Saul en Jonatan, die na de slag bij Gilboa door de Filistijnen waren opgehangen op het plein van Bet-San. **13** (13-14) Hij liet hun gebeente overbrengen naar Sela in Benjamin en begroef hen samen met de lijken van de gehangenen in het graf van Sauls vader Kis. Alles gebeurde zoals de koning het beval, en God liet zich ten gunste van het land vermurwen. **14** "

Vriend en vriendschap

Exodus 33:11 HSV

"De HEERE sprak tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals een man met zijn vriend spreekt. Daarna keerde hij terug naar het kamp, maar zijn dienaar Jozua, de zoon van Nun, een jongeman, week niet uit het midden van de tent."

Job 6:14 NBV

"Wie zich bekommert om een vriend in nood toont zijn eerbied voor de Ontzagwekkende."

Job 16:20-21 HSV

"20 Mijn vrienden bespotten mij, maar mijn oog weent tranen tot God. 21 Laat hij een man verdedigen bij God, zoals een mensenkind voor zijn vriend doet."

Psalmen 25:14 NBV

"De HEER is een vriend van wie hem vrezen, hij maakt hen vertrouwd met zijn verbond."

Spreuken 14:20 NBV

"Een arm mens wordt zelfs door zijn vriend gehaat, wie rijk is heeft veel vrienden."

Spreuken 17:9 NBV

"Wie vriendschap zoekt, dekt fouten toe, wie ze telkens oprakelt, verliest zijn vrienden."

Spreuken 17:17 NBV

"Een vriend is je altijd toegedaan, je broer is geboren om te helpen in tijden van nood."

Spreuken 18:24 NBV

"Wie veel vrienden heeft, raakt snel geruïneerd, een echte vriend is meer waard dan een broer."

Spreuken 19:4 NBV

"Rijkdom maakt veel vrienden, een arme komt alleen te staan."

Spreuken 19:6 NBV

"Velen dingen naar de gunst van een voornaam persoon, ieder is de vriend van een vrijgevig mens."

Spreuken 27:5-6 NBV

“5 Beter dat je openlijk terechtgewezen wordt dan dat je uit liefde wordt gespaard. 6 **Het verwijt van een vriend is oprecht**, de kus van een vijand al te hartelijk.”

Spreuken 27:5-6 NBG51

“5 Een onomwonden bestraffing is beter dan verborgen liefde; 6 **OPRECHT GEMEEND ZIJN DE WONDEN DOOR EEN VRIEND GESLAGEN**, maar overvloedig zijn de kussen van een vijand.”

Spreuken 27:9-10 NBV

“9 De geur van balsem en wierook maakt gelukkig, maar **zoeter voor het hart is ware vriendschap**. 10 **Houd een vriend in ere, ook die van je vader**, ga niet naar je broer als je problemen hebt; **een vriend in de buurt is beter dan een broer ver weg.**”

Prediker 4:9-12 NBV

“9 Je kunt beter met zijn tweeën dan alleen zijn, want-dat is zeker-samen zwoegen loont. 10 **Wanneer twee vrienden samen zijn** en een van beiden valt, helpt de ander hem weer overeind, maar wie alleen is en ten val komt is beklagenswaardig, want hij heeft niemand die hem op de been helpt. 11 Wanneer je bij elkaar slaapt, geef je warmte aan elkaar, maar hoe krijgt iemand die alleen slaapt het ooit warm? 12 En iemand die alleen is kan zich niet verdedigen wanneer hij aangevallen wordt, maar met zijn tweeën houd je stand. Een koord dat uit drie strengen is gevlochten, is niet snel stuk te trekken.”

Jesaja 41:8 NBV

“Maar jou, Israël, mijn dienaar, Jakob, die ik uitgekozen heb, nakomeling van **Abraham, mijn vriend**,”

Mattheüs 26:47-50 NBV

“47 Nog voor hij uitgesproken was, kwam **Judas** eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd. 48 Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. ‘Degene die ik kus, ‘had hij gezegd, ‘die is het, die moet je gevangennemen.’ 49 Hij liep recht op Jezus af, zei: ‘Gegroet, rabbi!’ en kuste hem. 50 **Jezus zei tegen hem: ‘Vriend, ben je daarvoor gekomen?’** Daarop kwam de bende naderbij, ze grepen Jezus vast en namen hem gevangen.”

Lukas 12:4 NBV

“Tegen jullie, mijn vrienden, zeg ik: wees niet bang voor degenen die het lichaam kunnen doden, maar niet tot iets ergers in staat zijn.”

Johannes 15:9-17 NBV

“9 Ik heb jullie liefgehad, zoals de Vader mij heeft liefgehad. Blijf in mijn liefde: 10 je blijft in mijn liefde als je aan mijn geboden houdt, zoals ik me ook aan de geboden van mijn Vader gehouden heb en in zijn liefde blijf. 11 Dit zeg ik tegen jullie om je mijn vreugde te geven, dan zal je vreugde volkomen zijn. 12 Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben zoals ik jullie heb liefgehad. 13 **Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden.** 14 **Jullie zijn mijn vrienden wanneer je doet wat ik zeg.** 15 **Ik noem jullie geen slaven meer, want een slaaf weet niet wat zijn meester doet; vrienden noem ik jullie, omdat ik alles wat ik van de Vader heb gehoord, aan jullie bekendgemaakt heb.** 16 Jullie hebben niet mij uitgekozen, maar ik jullie, en ik heb jullie opgedragen om op weg te gaan en vrucht te dragen, blijvende vrucht. Wat je de Vader in mijn naam vraagt, zal hij je geven. 17 Dit draag ik jullie op: heb elkaar lief.”

Jakobus 2:23 NBV

“Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt: ‘**Abraham** vertrouwde op God, en dat werd hem toegerekend als een rechtvaardige daad.’ **Hij wordt zelfs Gods vriend genoemd.**”

Jakobus 4:3-4 NBV

“3 En als u bidt ontvangt u niets, omdat u verkeerd bidt: u wilt alleen uw eigen hartstochten bevredigen. 4 Trouwelozen! Besef u dan niet dat vriendschap met de wereld vijandschap jegens God betekent? **Wie bevriend wil zijn met de wereld, maakt zich tot vijand van God.**”